

Placcaet ende ordonnantie van de doorluchtighe hoochmoghende heeren de Staten Generael der Vereenichde Nederlanden op den cours vanden ghelde, zoo goude als silvere specien, waer nae alle ende yegelijcke ingesetenen der voorsz. landen sich voorts-aen sullen hebben te reguleren, op de boeten ende amenden inden principalen placcate verhaelt

<https://hdl.handle.net/1874/10182>

PLACCAET ⁷⁴ 92

Ende Ordonnantie van

de Doorluchtighe / Hooch-moghende Heeren / de
Staten Generael der Vereenichde Nederlanden / op den
Cours vanden ghelde 300 goude als silbere specien / Waer nae alle ende
pegelycke Ingesetenen der voorsz Landen sich voorsz-aen sullen
hebben te reguleren / Op de boeten ende amendes in-
den principlen Placcate verhaelt.

IN 'GRAVEN-HAGHE.

By Hillebrant Jacobsz, Drucker Ordinaris vande
Hooghe Mog. Heeren Staten Generael.
Anno 1610.

PREVILEGIE.

OP HVYDEN DEN EERSTEN IVLII Anno seftien-hondert ende thien, hebben die Hooghe Moogende Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, Hillebrant Iacobfz haren Ordinaris gefvoren Drucker geconsenteert ende gheoötroycert, confenteren ende oötroyceren hem mits defē, dat hy alleene binnen de voorfz Vereenichde Landen fal mogē drucken, doen drucken, uytgheven ende vercoopen het Placcaet vander Munte by ons gemaect, ende op heden ghecarrefteert. Interdiceren ende verbieden over fulcx allen ende een yeghelijken van vyat conditie ofte qualiteyt hy zy, voornementlick allen Druckers binnē defe Vereenichde Nederlanden t'voorfsz Placcaet vander Munte, in eenigher manieren na te drucken onder vyat pretecht het oock soude mogen vvesen, fonder Consent van onsen voorfsz Drucker, Opte verbeurte van alle alsulcke nae-gedruckte exemplaren, ende daer-en-boven vande fomme van hondert ende vijftich ponden van veertich grooten, T'appliceren een derdēdeel voor den Officier die d'executie fal doen, een ander derdendeel voor dē Armen, ende t'refterende derdendeel ten behoeve vanden felyen onsen Drucker. Aldus gedaen ende geoötroycert ter vergaderinge vande Hoochghemelte Moogende Heeren Staten Generael, In s'Graven-Hage, ten daghe ende Iare als boven. V Vas gheparapheert *I. van Oldenbarnevelt* v^r. Onder stondt, *Ter Ordonnantie vande Hoochghemelte Heeren Staten* Geteeckent *C. Aerffen*. VVeefende daer op ghedrukt het Cachet der selver Heeren Staten,

DE Staten Generael

Der Vereenichde Nederlandē. ALSOO
om te voorsien op d'ongeregelcheyden int stuck vander
Munte ende Munt-sack mette appendentien ende
dependentien vanden / Mitsgaders de opsteygheringhe vanden gelde
binnen dese vereenichde Nederlanden ghecauseert deur de Oorlogen
ende inboeringhe van diversche goude ende silvere penninghen byuten
dese Landen gestlagen in dese Landen ghebrachte ende tot hoogher prijse
uytgegheden dan de rechte waerde der selver. Wy om daer inne te
voorsien op den een en twintichsten Maerij inden Jaere sesshien-hondert
en ses hebbe doē emanere secker Placcact so op den cours vande gelde/
als de Muntz discipline / ende tghene meer daer aen dependeert / Daer
mede wy wel hadden verhoopt het voorsz stuck vander Munte met alle
sine appendentien ende dependentien te houden in goede ende bequame
regule ende ordze. Ende bevindende dat deur de practijcken van di-
versche quaetwilligen / haer eygen baet soeckende tot groote schade van
d'gheemeente / ende naedeel vande gheemeene saecten deser Landen / di-
versche ende voornamelijck de goude specien / enlaner daer nae seer
waren gheresen. HEBBEN / om alle de selve metten munsten quetze
onser goeder ondersaten / weder op den voorsz boet vanden Jaere sesshien-
hondert ses te brenghen / op den acht en twintichsten Junij des Jaers
sesshien-hondert acht / doen emaneren sekerer provisionele Ordonnantie
om alle de voorsz specien van gelde in drie termijnen te reduceren ende
te brenghen op den boet ende ten prijse by ons voorsz Placcact geord-
neert / Dan verstaende dat tzedert alle goude specien in de naegebuurige
Coninckrijcken / Landen ende Republijcken / mette welcke onse goede
Inghesetenen dagelijc zijn traffiquerende / seer zijn gheresen. Hebben
raetsaem bevonden / ende de traffijcke deser Lande dienstich geacht (om
de selve onse ondersaten niet al te seer / soo van neeringhe als bequame
goude ende silbere specien daer toe noodich te onthloot) de goude specien
te tollereren tot hoogerem prijse als by onsen voorsz lessten Placcate ende
Ordonnantie is ghestatueert. SOO IST, dat wy de voorsz saecten
oberghemerckt / nae voorgeenden advijse vande Generael Meesters
vande Munte / Sheaccoordeert ende toegelaten hebben / Accorderen en
laten toe by desen / Dat van nu voorts aen / alle goude en silbere specien
sullen moeghen werden ontfangen ende uytgegheden ten prijse ende op
de remedien als hier na volcht / Te weten

	En dubbelen Nederlantschen Ducat van vijf-en-dertich stucken int Cropsche Ne- derlantsche march/tot _____	vijf guldens.
	Den enckelen Nederlantsche Ducat mette Lettere van tseventich stucke int voorsz march/tot—	iiij guld.
	Den grooten Nederlantschen gouden Rijder van vier-en-twintich stucken en achte derthienste deelen int march/tot _____	x guld. xij stuyb.
	Den halven gouden Nederlantschen Rijder van 49. stucken en drie derthienste deelen int march/tot —	v guld. vij stuy.
	Den gouden Keael van 46. stucken int march/tot —	vij guld. ij stuy.
	Den halven gouden Keael van 70. stucken ende een achteste deel int march/tot _____	iiij guld. j stuyb.
	Den gouden Keepers gulden van 84. stucken int march/tot _____	ij guld.
	De Fransche Croonen van 72. stucken int march/ Mitsgaders den Nederlantschen Croon van 71. stucken ende drie quart int march tot _____	iiij guld. xiiij st.
	Den gouden Leeuw van 59. stucken int march/tot —	iiij guld. xij stuy.
	Den Bourgoenschen Rijder van 70. stucken int march/tot _____	iiij guld.
	De gulde Dlies van 54. stucken ende een half int march/ tot _____	v guld. ij stuy.
	Den Andries gulden van 74. stucken int march tot —	ij gul. xix stuy.
	Den Wilhelms schilt van 72. stucken int march tot—	ij guld.
	De schuytge van 73. stucken int march tot _____	ij gul. xij stuy.
	Den Philippus gulden van 74. stucke int march/tot —	ij guld. x stuy.
	Den Philippus Clunckert van 76. stucken int march/ tot _____	ij guld. ij stuy.
	Den grooten Cruysaet van Portugael van 7. stucken int march tot _____	xl guld. v stuy.
	De pistolet van Spangien van vieren van 78. stucken int march tot _____	xiiij gul. ix stuy.
	De dubbelt pistolet van Spangien van 36. stucken int march tot _____	vij guld. iiij st.
	Het enckel pistolet van Spangien van 72. stucken int march tot _____	iiij guld. xij st.
	De dubbelt pistolet van Italien van 36. stucken int march/tot _____	vij guld. j stuy.

Het ene

Het enkel Piſtolet van Italien van 72. ſtucken int marck/ tot	iiij gul.	i ſtup.
Den grooten Keael van Oſtenrijck van xvj. ſtucken ende een half int marck/ tot	xvij gul.	ij ſtup.
De halve ende vierendeelen der ſekuer na addenant. Den dubbelen Ducæet vā Spangien met twee hoof- den van 35. ſtucken int marck tot	vij gul.	
Den enkelen Ducæet vā Spangien mitſgaders den Ducæet vā Hongarien/ ende die gemunt int Rijck/ van 70. ſtucken int marc/ met ooc den Hollantiſchen ducæet tot	iiij gul.	
De dubbelde Ducaten met twee hoofden inde respec- tive Nederlanden geſlagē van 35. ſtucken int marc/ tot	vij gul.	xix ſtup.
De enkele Ducatē met twee hoofden inde respectiue Nederlanden gheſlagen van 71. ſtucken int marck/ tot	iiij gul.	xvij ſtup.
Den gouden Caſtiliaen van 53. ſtucken ende een half int marck/ tot	v gul.	v ſtup.
Den Croon van Portugael metten corten crupce van 70. ſtucken int marck/ tot	iiij gul.	xvij ſt.
De Croon van Portugael metten langen Crupce van 70. ſtucken int marck/ tot	iiij gul.	xiiij ſt.
Den dubbelen Ducæet van Italien van 36. ſtucken int marck/ tot	vij gul.	xiiij ſt.
Den enkelen Ducæet van Italien van 72. ſtucken int marck/ tot	iiij gul.	xvij ſt.
Den haluen Miletez van Portugael van 32. ſtucken int marck/ tot	vij gul.	iiij ſt.
Den haluen Miletez van Portugael van 64. ſtucken int marck/ tot	iiij gul.	i ſt.
Den goud gulden van Duytſſlande van 75. ſtucken int marck/ tot	ij gul.	xvij ſt.
Den Davits gulden van Utreche van 76. ſtucken int marck tot	ij gul.	vij ſt.
Den ouden Gelderſchen Rijder van 76. ſtucken int marck tot	ij gul.	iiij ſt.
Den gulden van Campen 7 Deventer ende Stwool/ van 76. ſtucken int marck/ tot	ij gul.	ij ſt.

Den dubbelen Rosen-Nobel van Enghelandt / gheslaghen by de Coningen Henrick / Edwardt / ende Coninginne Elisabeth van 16. stucken int marc / tot	—	—	xxij gul.	xiij st.
Den enckelen ouden Rosen-Nobel van Enghelandt van 32. stucken int marc / tot	—	—	liij gul.	xxij st.
Den haluen van dien nae aduenant.				
De nieuwe Rose-Nobelen gheslaghen ende ghemunt inde voorsz respectieue Nederlanden van 32. stucken int marc / tot	—	—	liij gul.	xxij st.
Den haluen van dien / also de selue beuonden werden seer schaers int ghewichte / tot	—	—	liij gul.	viij st.
Den nieuwen dubbelden Rosen-Nobel van groot Brittanien van 18. stucken int marc / tot	—	—	xx gul.	xij st.
Den enckelen Rosen-Nobel van groot Brittanien van 36. stucken int marc / tot	—	—	liij gul.	xxij st.
Den haluen van dien nae aduenant.				
Den Henricus Nobel van Enghelandt van 36. stucken int marc / tot	—	—	liij gul.	xxij st.
Den haluen van dien nae aduenant.				
Den ouden Angeloth van Enghelandt van 48. stucken int marc / tot	—	—	v gul.	xxvij st.
Den Angeloth van Engelandt mette O int schip van 48. stucken int marc / tot	—	—	v gul.	xvij st.
Den Souberain gemunt by Coninck Henrick van Engelandt van 20. stucken int marc / mit gaders die banden Coninck Edwardus / ende bande Coninginne Elisabeth van 22. stucken int marc / tot	—	—	xj gul.	xxij st.
De halbe van dien na aduenant / tot	—	—	v gul.	xxvij st.
Den nieuwen Souberain van Jacobus Coninck van groot Brittanien ghenaint Vnité, van 24. stucken en acht derthienste stucken int marc / tot	—	—	x gul.	xij st.
Den halben van dien van 49. stucken ende drie derthienste deelen int marc / tot	—	—	v gul.	vij st.
De Schotze Rijders ende de Schotze Angelotten metten scepter ende swaerde cruyfswijs ober den anderen van 48. stucken int marc / tot	—	—	v gul.	liij st.
Den Vlaenschen Nobel / soo wel den ouden als de nieuwe / gheduerende de segenwoordige Oorloghen gheslaghen inde respectieue vereenichde Provincien van				

van 36. stucken int marck / tot	_____	_____	bij gul.	xij st.
De halbe van dien / alsoo de selve seer schaers werden bebonden int ghewichte / tot	_____	_____	iiij gul.	xv st.
Den dubbelen gulden van Nederlant genaemt Sta- ten croon van 81. stucken ende en halff int marck tot	_____	_____	ij gul.	xviiij st.
Den nieuwen Gelderschen ende Frieschen Rijder van 72. stucken ende een achste deel int marck tot	_____	_____	iiij guld.	ix st.
Den nieuwen penniuck van Portugael metten crup- te van xx. stucken int marck / zijnde de acht vijfde deelen van eenen Milreez / tot	_____	_____	xiiij gul.	
Den halben van dien van 40. stucken int marck / zijn- de de vier vijffdedeelen van een Milreez / tot	_____	_____	vij gul.	x st.
Den vierendeel van dien van 80. stucken int marck / zijn- de de twee vijffdedeelen van een Milreez / tot	_____	_____	iiij gul.	v st.
Den dubbelen Ducact bande Certz-herzoghe Alber- tus van Oostenriick / van 35. stucken int marck / tot	_____	_____	vij guld.	
Den enckelen Ducact bande selve Certz-herzoge van 70. stucken int marck tot	_____	_____	iiiiij guld.	
De twee derdendeelen vandē selven dubbelen Ducact van 47. stucken ende negen thienste deelen int marc tot	_____	_____	v gul.	vij st.
Het een derdendeel vāde voorsz dubbelen ducact van 84. stucken int marck tot	_____	_____	ij gul.	xiiij st.

Alle welcke goude penninghen niet anders en sullen moghen ghe-
weghen werden als elck met haren behoorslijcken ghewichte / ende dat
het sal moeten voorszlaen mette Remedie van twee asen ende meerder
niet. Behoudelijck dat de penninghen van goudt die ghacff ende goet
sijn van allope / ende zijnde te licht vōvē de voorsz Remedie / een / twee of-
te upterlijcken drie aen sonder meer / uytghegeven sullen moghen wer-
den mits betalende vooz elck aen eenen stupber / alles op de verbeurte
bande selve penninghen.

Silbere Mante / die ontfanghen ende uytgegeven
 sal worden/ op den ghewichte ende ter remedie als neffens elcken penninck staet.

	En Nederlantschen Rijckdaelder / mitsgaders die ghemint int Rijck / ende in dese ber eenichde Nederlanden/ daer van de si- gueren inden Jare seftchien-hondert sesse	ij gul.	vijft.
	in drucke zijn uytgegeven/ ende geen andere op het ghewichte van achthien enghelschen acht en twintich asen/ ende ter remedie van acht asen tot		
	Den halven Rijckdaelder/ op t' ghewichte van negen enghelschen veerthien asen/ ter remedie van ses asen tot	j gul.	iiij st.
	Den Philippus Daelder ende silveren Nederlandtschen Keael/ op t' ghewichte van xxiij. enghelschen xiiij. asen/ ter remedie van acht asen tot	ij gul.	xij st.
	Den halven Philippus daler / ende halven Nederlandtschen Keael mitsgaders den penning gemunte by den Hertoghe van Alencon/ op t' ghewichte van xi. enghelschen ses ende een half asen/ ter remedie van ses asen tot	j gul.	vij st.
	De vijfde ghedeelten vanden voorsz Philippus daelder/ midts dat de selve niet en zijn ghescheyt/ tot	x st.	
	De thiende ende minder ghedeelten naer advenant.		
	Den Silveren Carolus gulden/ op t' ghewichte van veerthien enghelschen dertich asen/ ter remedie van ses asen tot	j guldb.	xvi st.
	Den Hollantschen daler metten Leeuw / ende die in de andere respectieue Provincien op den selven voet gheslaghen zijn op t' gewichte van achthien enghelschen ter remedie van acht asen.	j gul.	xviij st.
	Den halven van dien op t' ghewichte van neghen enghelschen/ ter remedie van ses asen/ tot	xix st.	
	Den Staten daler/ op t' ghewichte van twintich enghelschen/ ter remedie van acht asen/ tot	ij guldb.	ij st.
	Den halven Staten daler/ op t' ghewichte van thien enghelschen/ ter remedie van ses asen/ tot	j guldb.	i st.
	Den		

Den silberen Rijder van Gelderland ende Vrieland/ op t gewichte van seventhien engelschen twintich asen ter remedie van acht asen tot _____	ij guld.	ij st.
Den halben van dien op t gewichte van acht enghel- schen xxij. asen/ter remedie van ses asen/ tot _____	j guld.	j st.
Den Gelderschen ende Derechtschen daler/ op t ghe- wichte van sefthien engelschen / ter remedie van acht asen. _____	j gul.	xiiij st.
Den halben van dien/ op t ghewichte van acht engel- schen/ter remedie van vier asen. _____	xxij st.	
Den Spaenschen Reael van achten / op t ghewichte van seventhien engelschen xxv. asen ter remedie van acht asen. _____	ij gul.	vij st.
Den halben van dien / op t ghewichte van acht en- ghelschen xxvij. asen/ter remedie van ses asen. _____	j guld.	iiij st.
De vierendeelen ende achste deelen ghewittich zyn- de naer advenant. _____		
Den Zeeuschen daler / op t ghewichte van derthien engelschen xiiij. asen ter remedie van ses asen. _____	j guld.	x st.
De mindere ghedeelten van dien naer advenant.		
Den Drietschen silberen gulden / op t ghewichte van twacfl engelschen ende een half / ter remedie van ses asen. _____	j gul.	vij st.
Den halben van dien/ op t ghewichte van ses Engel- schen acht asen/ter remedie van vier asen. _____	xiiij st.	
Den Franck van Oranckrijck / op t ghewichte van negen engelschen vier asen / ter remedie van ses asen. _____	j gul.	j st.
Den halben van dien/ op t ghewichte van vier engel- schen xxvij. asen/ter remedie van drie asen. _____	x st.	vij pen.
De quartz d Escus / oft vierendeelen van Croonen/ op t gewichte van ses engelschen ses asen/ ter reme- die van vier asen. _____	xxij st.	
De Tesoenen van Oranckrijck/ op t ghewichte van ses engelschen/ter remedie van vier asen. _____	xx st.	
Den Engelschen schellinck ende die van groot Bri- tannien op t ghewichte van drie engelschen xxvij. asen/ter remedie van drie asen. _____	x st.	
De halve/ vierendeelen/ en minder gedeelten/ Midis- gaders		

gaders de derdendeelen vanden selven Schellinck
ghenaemt *a groot zijnde ongheschropt* / naer adde-
nant.

Den nieuwen silberen penninck vanden Eertz-her- toch Albertus van die Kealen weghende ses en- gelsen ter remedie van vier aesen tot	_____	_____	16 st.
Den enckelē Keael vanden voornoemden Eertz-her- toghe wegende twee engelsen / ter remedie van twee aesen / tot	_____	_____	6 st.
Den haluen van dien nae adenant tot	_____	_____	13 st.
Den Schellinck / tot	_____	_____	15 st.
Den halven Schellinck / tot	_____	_____	11 st.
Het twintichste deel vanden Silveren Nederlandt- schen Keael ghenaemt <i>stooters</i> .	_____	_____	15 st.
Die dubbelde Groeninge Flabben / tot	_____	_____	15 st.
De enckele Flabben / tot	_____	_____	11 st.
Den dubbelden stuyver / ter	_____	_____	15 st.
Den enckelen stuyver inde Provinciale Munten ge- slagen / tot	_____	_____	1 st.
Den halven stuyver / tot	_____	_____	15 penningen.
Den ouden Brabantischen stuyver	_____	_____	1 st. 15 pen.
Den halven van dien / tot	_____	_____	15 pen. blanck.

Blijvende in bigeur die penen byden boorsz Placcate vanden Jare
seftien-hondert ende sesse ghestatueert jeghens de contraventeurs
van het selfde ende alle de poineten van t boorsz Placcat die by dese
onse Ordonnantie niet en worden ghealtereert.

Ende sullen de boorsz penen stadt grijpen ende geexecuteert worden/
jeghens die ghene die hen verborderen sullen die penningen hier voren
gheroert hoogher te ontfanghen ofte wyc te gheben dan hier boven ghe-
specificeert is / al wart de selve hier wederomme van woorde te woorde
gheinsereert.

Ende op dat niemant hier van en hebbe te precenderen eenighe In-
norantie. Versoeken / ende ontbieden daerom alle Overheden / Ma-
gistraten / Officieren ende Justicieren binnen dese ghebnieerde Provin-
cien / die het eenichsins aengaen mach / dat sy dese onse Ordonnantie al-
omme doen vercondighen / wycroepen ende publiceren / Daerinnen ghe-
woonlijck is wycroepinghe ende publicatie te doen / Procederende je-
ghens den overtreders van dien totte penen in onsen principalen Placa-
te van

te banden xxi. Martij seftchien hondert ses begrepen / sonder eenich fa-
veur / gunftic offte diffimulatie / de wijle tselve vooz den dienst vande Lan-
de ende t'proffijt vande ghemeente alzo is bevonden te behooren. Al-
dus gedaen ende gearresteert ter vergaderinghe vande Hooch-gemelte
Heeren Staten generael In s' Gravenhage op den eersten July / An-
no 1610. Was gheparaphceert I. Van Oldenbarnevelt vt. Onder stont /
Ter Ordonnantie vande Hooch-ghemelte Heeren Staten Gheteckent
C. Aertßen.

